

Ball de Crespelles o de Garlandes

Òdena

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Plaça Major, 2

Coordenades:

Latitud: 41.60651
Longitud: 1.642
UTM Est (X): 386842
UTM Nord (Y): 4606980

Classificació

Número de fitxa: 08143 - 254
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia: Música i dansa
Estil / època: Contemporani
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Lúdic
Titularitat: Pública
Titular: Ajuntament d'Òdena.

Fitxes associades:

[Concurs de colles sardanistes d'Òdena](#)

[Gran Premi Ciclista d'Òdena](#)

[Pubillatge](#)

[Festa Major d'Òdena](#)

Autoria de la fitxa: Josep-Vicenç Mestre i Casanova

Data de registre de la fitxa: dt., 22/10/2013 - 02:00

Descripció

La Confraria del Ball de Crespelles d'Òdena ha recuperat la música original i ha fet una adaptació coreogràfica a partir d'algunes referències documentals. Des d'aleshores a l'entorn de dos centenar de balladors participen de forma activa ballant a plaça cada 1 de maig, en el decurs de la Festa Major d'Òdena.

Història

Des d'una data inicial per confirmar la Confraria del Roser organitzava la ballada de Crespelles o Garlandes davant l'església del castell, a la Plaça Major. De ben segur que inicialment el ball de crespelles a Òdena es ballava el primer o segon diumenge del mes de maig, coincidint amb la festivitat del Roser. El folklorista Joan Amades parla que es ballava el 23 d'abril tot i que és més certa la seva celebració el dia 29 del mateix mes coincidint amb la festivitat de Sant Pere Màrtir.

La Confraria del Roser feia pastar una gran quantitat de garlandes o crespelles, que no eren res més que tortells o coques en forma de corona amb un forat enmig, i la vora i la superfície rugosa, ondulada o estrellada; eren de pasta adobada, molt esponjosa, feta de farina, ous, saïm o llard de porc i sucre.

Després de la funció litúrgica, la Confraria, regida pel rector de la parròquia i dos priors i dues prioros, posaven a subhasta els tortells. En aquesta venda pública, el millor postor imposava el preu de la resta de garlandes. Així la resta de fadrins obsequiaven a les joves donzelles que havien de fer primer una passada per la Plaça de l'Església i havien de ballar amb tants homes com crespelles havien rebut. Durant el ball la noia portava la garlanda penjada o passada per dins del braç.

La festivitat del Roser també era diada significativa a l'Espelt, a l'entorn de l'església de Santa Magdalena de l'Espelt -Santa Maria abans del segle XIV-, erigida en parròquia independent de la d'Òdena des de l'any 1877. De fet avui en dia el poble de l'Espelt celebra la seva festa gran a l'entorn del Roser. El ball de crespelles era també part molt important dels actes festius del poble.

Malauradament però, el ball de crespelles original amb el seu caràcter popular i tradicional s'havia perdut i en les darreres centúries i ja no es ballava a plaça; podem afirmar que al segle XIX aquesta antiga tradició havia desaparegut totalment de tots els nuclis d'Òdena.

A finals del segle XX, l'Agrupació Folklorica d'Igualada va incorporar el ball al seu repertori, seguint una creació coreogràfica d'Albert Sans amb figurins de Maria Carbonell.

El 4 de maig de 2008 es va recuperar aquest ball popular gràcies a la Confraria del Ball de Crespelles d'Òdena que ha recuperat la música original i ha fet una adaptació coreogràfica a partir d'algunes referències documentals. Des d'aleshores a l'entorn de dos centenar de balladors participen de forma activa ballant a plaça.

Bibliografia

MESTRE CASANOVA, Josep-Vicenç (1991): "Ball de Crespelles d'Òdena", Programa de la Festa Major d'Òdena 1991, Ajuntament d'Òdena, Òdena